

Avropa İttifaqı
tərəfindən maliyyələşdirilir

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Azərbaycanda

“Aİ Ətraf Mühit Naminə” proqramı
çərçivəsində “yaşıl” iqtisadiyyata doğru

“EU4Environment”
Ukrayna xalqı ilə
həmraydır

Azərbaycanın
Qobustan
rayonunda
günəş panelləri
bərpaolunan enerji
istehsal edir.

2021-2022-ci illərdə
əldə olunan nailiyyətlər

Action implemented by:

2019-cu ildən bəri Aİ tərəfindən maliyyələşdirilən “Aİ Ətraf Mühit Naminə” proqramı “yaşıl” transformasiya prosesində digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri ilə yanaşı, Azərbaycanı da dəstəkləyir. O, ekoloji fəaliyyətlərin dəstəklənməsi, “daha yaşıl” artım imkanlarının ortaya çıxarılması və nümayiş etdirilməsi, ekoloji risk və təsirləri daha yaxşı idarə etmək üçün mexanizmlərin yaradılması yolu ilə ölkənin təbii kapitalını qorumağa və əhalinin ekoloji rifahını artırmağa kömək edir. Bu baxımdan proqram “daha yaşıl” qərar qəbulu prosesi, dairəvi iqtisadiyyat, intellektual ekoloji normalar, ekosistemin mühafizəsi və bilik mübadiləsini vahid strateji çərçivəyə inteqrasiya edir.

2021-ci ildə Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin ekologiya nazirləri milli siyasətin hazırlanması prosesi üçün etalon kimi Avropa “Yaşıl” Sazişini tanıyıb.

O zamandan bəri “Aİ Ətraf Mühit Naminə” proqramı “Yaşıl” Sazişin müddəalarını öz fəaliyyətlərinə inteqrasiya edib.

2022-ci ilin əvvəllərindən “Aİ Ətraf Mühit Naminə” proqramı çərçivəsində görülən cari iş “Aİ Ətraf Mühit Naminə - “Yaşıl” İqtisadiyyat” olaraq tanınmağa başladı. Bu dəyişikliyə program çərçivəsində həyata keçirilən yeni proqramın öz işinə başlaması təkan verdi: “Aİ Ətraf Mühit Naminə - Su və Məlumatlar”.

Bu broşürada Azərbaycan səviyyəsində və regional səviyyədə nəzərəcarpacaq nəticələr göstərilməklə, “Aİ Ətraf Mühit Naminə - “Yaşıl” İqtisadiyyat” təşəbbüsü çərçivəsində 2021-2022-ci ildə edilən seçilmiş nailiyyətlər əks olunub.

Azərbaycanda “daha yaşıl” qərarların qəbulu

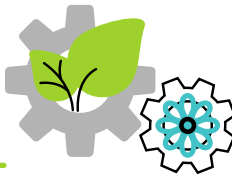
- “Yaşıl” iqtisadiyyat üzrə yeddi dövlət qulluqçusuna **kompleks** təlim keçirilib. Dövlət qulluqçuları və ümumi ictimaiyyətin potensialını artırmaq üçün Azərbaycan dilində “yaşıl” iqtisadiyyat mövzusunda **giriş kursu** hazırlanıb.
- İnvestisiya araşdırması Birinci vitse-prezidentin Katibliyinin və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin su sektoru və dayanıqlı infrastruktur sahəsində plan tərtib etməsinə kömək edib.
- Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhəri olan Gəncə üçün baş plan layihəsinin hazırlanması məqsədilə **pilot**

strateji ekoloji qiymətləndirmə həyata keçirilib. Qiymətləndirmə Dövlət Şəhərsalma və Memarlıq Komitəsini və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyini beynəlxalq normalara uyğun olaraq ərazi planlarının strateji ekoloji qiymətləndirməsinə dair praktik təlimlə təmin etmək üçün nəzərdə tutulub.

- **Transsərhəd ekoloji təsir qiymətləndirməsi/Espoo Konvensiyası** mövzusunda Azərbaycan dilində hazırlanan video milli maraqlı tərəflərin maarifləndirilməsi və transsərhəd ekoloji təsir qiymətləndirməsinin tətbiqinin təşviq edilməsinə kömək edib.

UĞUR HEKAYƏMİZ - TƏBİƏTİ AZƏRBAYCANIN ŞƏHƏR VƏ QƏSƏBƏLƏRİNƏ QAYTARIRIQ

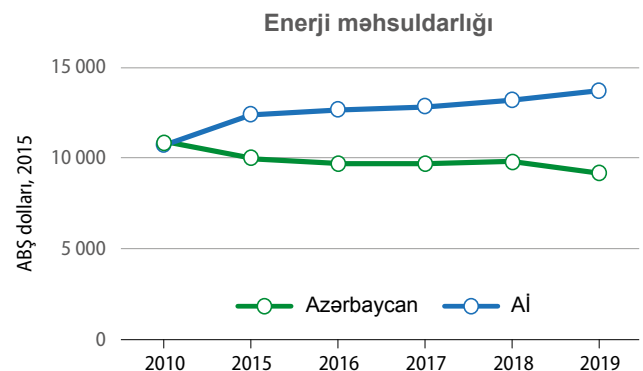
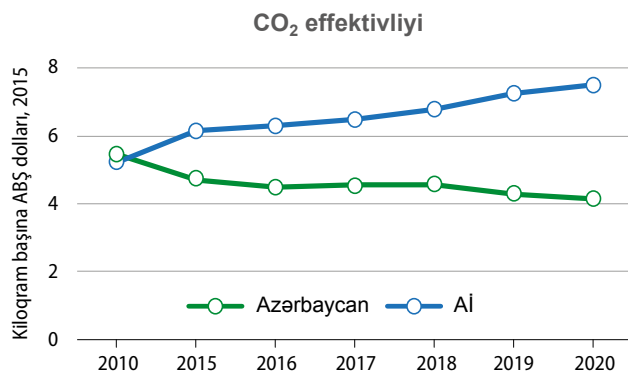
Ərazi planlaşdırılması sahəsində strateji ekoloji qiymətləndirmənin praktik tətbiqi mövzusunda **milli və bələdiyyə səviyyəsində dövlət orqanlarından 70-dən çox dövlət qulluqçusuna** təlim keçirilib. Seminarlar ölkənin ərazi planlarının strateji ekoloji qiymətləndirməsi üzrə institusional potensialını artırır, maraqlı tərəflərin beynəlxalq, o cümlədən Avropa İttifaqının qabaqcıl təcrübələrini öyrənməsinə imkan verib, bu cür strateji sənədlərin strateji ekoloji qiymətləndirməsinə daha yaxşı hazırlaşmağa kömək edib.

Ətraf mühit, sağlamlıq və iqlimlə bağlı vacib məqamların ərazi planlarında nəzərə alınması

Azərbaycanda getdikcə prioritetə çevrilir və strateji ekoloji qiymətləndirmə bu məqsəd üçün unikal imkanlara malikdir. Ölkə planlaşdırma orqanlarını, xüsusilə, Dövlət Şəhərsalma və Memarlıq Komitəsini, 2022-ci ildə Gəncə şəhərinin baş planı üçün həyata keçiriləcək pilot strateji ekoloji qiymətləndirmə ərəfəsində prosedurlar və üstünlüklər barədə məlumatlandırır.

İQTISADI ARTIMI TƏBİİ RESURSLARIN İSTIFADƏSİNDƏN AYIRMAQ ÜÇÜN TƏZYIQLƏR QALMAQDADIR

Azərbaycanda Dairəvi İqtisadiyyat və yeni artım imkanları

● **Resursların səmərəliliyi və daha təmiz istehsal (RECP) üzrə yenilənmiş veb sahifə** Azərbaycanda sənaye resurslarından səmərəli istifadəyə dair maarifləndirmə işi aparmağa kömək edib.

● **Yeni RECP klubları** istehsal müəssisələri arasında resurs səmərəliliyinin təşviqi işini dəstəkləyib. Klublar Bakı şəhərində Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Dayanıqlı İnkişaf və Yaşıl İqtisadiyyat Tədqiqat Mərkəzi və Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Dayanıqlı Ağıllı Şəhərlər və Regionlar Mərkəzində təşkil olunur.

● Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) RECP mövzularını regional KOB inkişaf mərkəzlərinin təlim proqramlarına daxil etməyə hazır olduğunu bildirib.

● İlk RECP təlimlərindən 15 ekspert yararlanıb və RECP təlim materialları Azərbaycan dilində hazırlanıb.

● Qənaət imkanlarını və səmərəliliyin artırılması tədbirlərini müəyyən edərək məhsuldarlıq və rəqabət qabiliyyətini artırmağa şərait yaratmaq üçün **15 istehsal müəssisəsinə** ziyarət edilib.

● Sənaye tullantılarının xaritələşdirilməsi fəaliyyətləri üçün pilot regionların seçilməsi haqqında hesabatda əks olunan nəticələr cəlb olunmuş maraqlı tərəfləri **sənaye tullantılarının idarə olunması** prosesini gücləndirmək üçün metodologiya, iş planı, region və müəssisələrin seçimi barədə məlumatla təmin edib.

● **Bakı şəhəri və Abşeron-Xızı iqtisadi rayonu** üzrə toplanan məlumatlar əsas tullantı axınlarını təhlil etməyə və dairəvi iqtisadiyyatın təşviqi çərçivəsində sənaye tullantıları xaritələrinin hazırlanmasına kömək edib.

● **Qablaşdırma tullantıları haqqında qanun** layihəsi üzrə boşluqların təhlilində Azərbaycandakı qanunlar ekvivalent Aİ direktivləri ilə müqayisə edilib. Təvsiyələr boşluqları birləşdirməyə, Azərbaycanın normativ-hüquqi bazasını Avropa İttifaqının qablaşdırma tullantılarının idarə olunmasına dair sınaqdan keçmiş təcrübələrə daha yaxşı uyğunlaşdırılmasına kömək edəcəkdir.

● Təvsiyələrdə və qablaşdırma tullantılarına görə istehsalçı məsuliyyətinin artırılmasına dair yol xəritəsi hesabatında kritik məsələlər müəyyən edilib. Təhlil nəticəsində qablaşdırma tullantıları üçün istehsalçı məsuliyyətinin artırılması üzrə əməliyyat sxemi yaratmaq məqsədilə müəyyən tədbirlər təklif olunub. Təxminən 50 iştirakçı ilə keçirilmiş istehsalçı məsuliyyətinin artırılması üzrə milli seminarla təvsiyələr irəli sürülüb və bu təvsiyələri yerinə yetirmək üçün tədbirlər təklif olunub.

UĞUR HEKAYƏMİZ - "Aİ ƏTRAF MÜHİT NAMİNƏ" 2030-CU İLƏ QƏDƏR "YAŞIL" PRIORİTETLƏRİN NAIL OLUNMASI İŞİNDƏ AZƏRBAYCANI DƏSTƏKLƏYİR

Bu yaxınlarda təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030" adlı uzunmüddətli sosial-iqtisadi strategiyaya əsasən beş milli prioritetdən üçü RECP fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəlidir:

- daim böyüyən rəqabətçil iqtisadiyyatın qurulması
- rəqabətçil insan kapitalının və müasir innovasiya imkanlarının artırılmasının təşviqi
- təmiz ətraf mühit və milli "yaşıl artım"ın stimullaşdırılması.

Bu məqsədlərə nail olmaqda Azərbaycanı dəstəkləmək üçün "Aİ Ətraf Mühit Naminə" KOB-lar arasında RECP fəaliyyətlərini genişləndirir. O, həmçinin RECP metodologiyasından və dairəvi iqtisadiyyat təcrübələrindən istifadə üzrə milli potensialı artırır.

RECP fəaliyyətlərinin icrası, xüsusilə, aşağıdakı yollarla **Enerji Effektivliyinə dair Milli Fəaliyyət Planı** üzrə məqsədlərə nail olmağa kömək edir:

- sənayedə enerjinin idarə olunması üzrə təlimlər
- sənaye alt sektorlarında enerji auditləri
- sənayedə enerji və pula qənaətlə yanaşı, enerji səmərəliliyinin bir neçə faydasının qiymətləndirilməsi
- sənaye müəssisələrinin texniki heyəti və rəhbərlik üçün ixtisasların və potensialın artırılması üzrə təlimlər
- sənaye müəssisələri arasında qabaqcıl təcrübələrin və ən yaxşı texnologiyaların mübadiləsi.

Azərbaycanda ətraf mühit-iqtisadiyyat qovşağında ekoloji cəhətdən bərabər şərtlərin təşkili və görülmə işlərin monitorinqi

- KOB-ların “yaşıllaşdırılması” üçün yeni onlayn özünüqiymətləndirmə aləti Azərbaycan müəssisələrinin öz ekoloji fəaliyyətini qiymətləndirməsinə kömək edib və KOBİA-nı “yaşıl” təcrübələri təşviq etmək imkanı ilə təmin edib.
- “Yaşıl” dövlət investisiyası proqramı çərçivəsində hazırlanmış kiçikmiqyaslı, ancaq təkrarlana bilən investisiya layihələrinin müəyyən edilməsi kənd və ucqar ərazilərdə su təchizatını dəstəkləyib. Dövlət yardımı proqramı ekoloji və sosial-iqtisadi faydalar gətirən yerli layihələrə özəl yerli investisiyalar və beynəlxalq birgə maliyyələşdirmə mənbələrini cəlb etməyə yardım edib.
- “Yaşıl” dövlət investisiyası proqramları, o cümlədən normativ-hüquqi baza, idarəetmə alətləri və investisiya layihələrinin seçilməsi texnikaları üzrə **36 ekspertə** təlim keçirilib.
- “Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində borc kapitalı bazarlarının “yaşıllaşdırılması” və “yaşıl” istiqrazların rolu” üzrə görülmə işlər çərçivəsində **kapital bazarının** statusu üzrə təhlil Azərbaycanın “yaşıl” investisiyalar üçün borc kapitalı maliyyələşdirməsinə qəbul etməyə hazırlıq dərəcəsinə qiymətləndirməyə kömək edib.

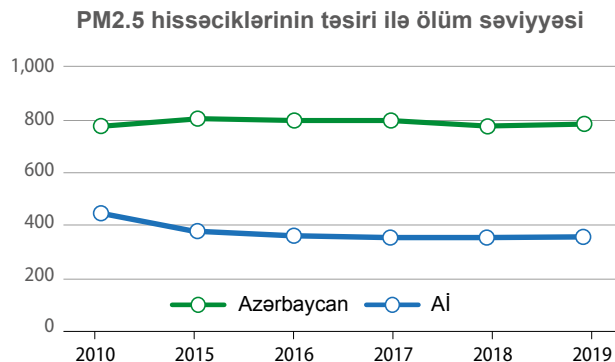
UĞUR HEKAYƏMİZ - “Aİ ƏTRAF MÜHİT NAMINƏ” AZƏRBAYCANDA SAHIBKARLARIN DAHA DA “YAŞILLAŞMASINA” KÖMƏK EDİR

Bu yaxınlarda istifadəyə verilmiş KOB-lar üçün **onlayn özünüqiymətləndirmə aləti** müəssisələr üçün resurs səmərəliliyi və ekoloji göstəricilərin yaxşılaşdırılmasına dair xüsusi tövsiyələr təqdim edir. Alət enerjinin idarə olunması, tullantıların idarə olunması, su resurslarının idarə olunması, “yaşıl” satınalma və dayanıqlılıqla bağlı biznes göstəricilərini qiymətləndirən təxminən 60 sualı özündə birləşdirir. O, hər bir biznes üçün dayanıqlılığın artırılması üzrə tədbirlərin əks olunduğu xüsusi hesabat hazırlayır. “Yaşıl” fəaliyyət planı və hesabatda verilən xal KOBİA məsləhətçilərinin qiymətləndirməni tamamlamış

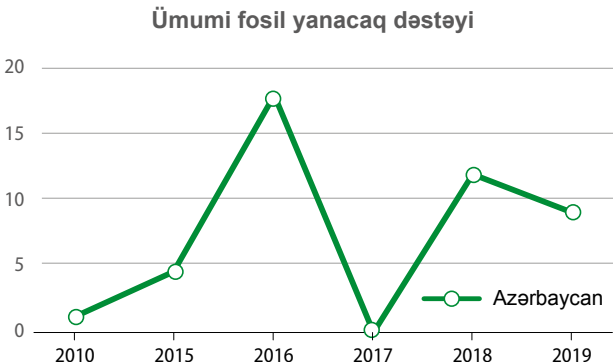
KOB-larla “yaşıllaşdırma” işinə başlaması üçün başlanğıc nöqtəsi ola bilər. Bu iş RECP fəaliyyətləri ilə əlaqəlidir.

Bu alətdən artıq RECP komponenti çərçivəsində 10 pilot şirkət faydalanaraq müsbət nəticələr əldə edib. Məsələn, artan qiymətləri nəzərə alaraq şirkətlər arasında suya, elektrik enerjisinə və digər resurslara qənaət üzrə təsəvvürün genişləndirilməsi, o cümlədən inkişafın davam etdirilməsi üçün sahələrin müəyyən edilməsi. KOBİA agentliyi ilə alətin geniş təbliğatı müzakirə olunur.

Həyat keyfiyyətini artırmaq üçün daha çox iş görülmə bilər.

Daha çox iqtisadi imkan yarana bilər

Azərbaycanda ekosistem xidmətləri və yaşayış şəraiti

- 2021-ci ildə Dünya Bankı Azərbaycanda biomüxtəlifliyi qorumaq və meşələri mühafizə etmək üçün qismən "Al Ətraf Mühit Naminə" proqramına qoşuldu.
- 2022-ci ildə Azərbaycanda "Al Ətraf Mühit Naminə" proqramının əsas diqqəti **Zümrüd Şəbəkəsi** və ona daxil olan ərazilərin idarə olunmasına, o cümlədən aşağıdakı tədbirlərin dəstəklənməsinə yönəlib:
  - Zümrüd Şəbəkəsinin yaradılmasını təşviq etmək üçün yol xəritəsi hazırlamaq;
  - Zümrüd əraziləri üçün idarəetmə planları tərtib etmək məqsədilə metodoloji göstərişlər hazırlamaq;
  - seçilmiş üç Zümrüd ərazisi üçün idarəetmə planlarını tərtib etmək;
  - seçilmiş üç ərazidə Zümrüd Şəbəkəsi planlarının tərtib olunması göstərişlərinin tətbiqinin davam etdirilməsinə dair və proqramın tamamlanmasından sonra gələcək ərazilər üçün milli potensialı artırmaq.
- 2022-ci ildə proqramın diqqət mərkəzində həmçinin aşağıdakı məsələlər olacaqdır:
  - icmalara yönəlmiş ekoturizm planlaşdırması yolu ilə meşələr və digər təbii ehtiyatların idarə olunmasında icmaların dəstəklənməsi;
  - ekosistem xidmətlərinin qiymətləndirilməsi üçün göstərişlərin hazırlanması;
  - təbii kapitalın qorunub saxlanması və dayanıqlı istifadəsi üçün milli maliyyələşdirmə və investisiya planının tərtib olunması.

BİLİRDİNİZMİ? ... ki, Azərbaycanın biomüxtəlifliyi üç biocoğrafi region üzrə paylanıb? Çöl regionu üstünlük təşkil etsə də, Alp regionunun böyük hissəsi şimalda Böyük Qafqaz silsiləsinin payına düşür. Bundan əlavə, Anadolu regionu cənub-qərbdə yerləşən və əsas ərazidən təcrid olunmuş Naxçıvan ərazisində yerləşir. Ölkə 150 təbii yaşayış yeri, 116 quş növü və quş olmayan 90 növün vətənidir.

Regional fəaliyyətlərə dair əsas məqamlar

- **Dayanıqlı dövlət satınalmaları və ekoloji etiketləmə** üzrə regional vebinar və seminarlar vasitəsilə «yaşıl» məhsullarla bağlı standartlar üzrə maarifləndirmə işləri aparılıb və qeydə alınmış təxminən **540** iştirakçılara uğur hekayələri diqqətə çatdırılıb.
- KOB-lara yönəlmiş yeni **I-GO aləti** 70-dən çox subyekt arasında bilik mübadiləsinə gücləndirmək, Şərq Tərəfdaşlığı və Mərkəzi Asiya ölkələrində RECP fəaliyyətlərinin icrasını dəstəkləmək məqsədilə Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinə təqdim olunub.
- “Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində kiçik və orta ölçülü müəssisələrin “yaşıllaşdırılması” mövzusunda baş tutan regional görüşə 150-dən çox iştirakçı cəlb olunmuş və görüş zamanı **biznesin rəqabət qabiliyyətini artırmaq** imkanları müəyyən edilib. Tədbir zamanı RECP və ekoloji sənaye parklarının inkişafı, o cümlədən Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində sənaye tullantılarının xəritələşdirilməsi metodologiyasının tətbiqi nümayiş etdirilib.
- Aİ “Yaşıl” Həftəsi münasibətilə Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin sənaye müəssisələri və ekspertlərinə **Aİ-nin “yaşıl” məhsullar üçün vahid bazarı** və məhsulun ekoloji təsirləri alətini təqdim etmək məqsədilə **broşürə** istifadəyə verilib.
- #GreeningTheIndustry (Sənayenin Yaşıllaşdırılması) məlumatlandırma kampaniyası çərçivəsində Şərq Tərəfdaşlığı regionunda **RECP qiymətləndirmələrində** iştirak edən yerli istehsal müəssisələrini nümayiş etdirmək üçün seçilmiş hekayələrin aylıq seriyası təqdim olunub.
- Regional analitik tədqiqat zamanı Aİ üzv dövlətlərinin qabaqcıl təcrübə nümunələri təqdim olunmaqla, Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində qablaşdırma tullantıları üçün **istehsalçı məsuliyyətinin artırılması mexanizmlərinin** statusu qiymətləndirilib.
- **İstehsalçı məsuliyyətinin artırılması** üzrə potensialın artırılması mövzusunda təşkil olunan üç regional vebinarında Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrindən **180** nümayəndə (təxminən yarısını qadın təşkil etmişdir) öz təcrübələrini bölüşmüş və Aİ ölkələrinin nümunələrini öyrənmişdir.
- Aİ “Yaşıl” Həftəsində dayanıqlı **dövlət satınalmaları konsepsiyasının** faydaları haqqında videonun **ingilisdilli versiyası** hazırlanaraq təqdim olunub.
- İƏİT və Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrindən **77 nümayəndənin** iştirakı ilə **ekoloji uyğunluğun** təmin edilməsi mövzusunda ikinci region görüşdə uyğunluğun və uyğunsuzluğa görə cərimələrin optimal kombinasiyasının tətbiqini təmin etmək məqsədilə ekologiya qanunvericiliyinin tətbiqinin təmin olunmasına dair kompleks siyasət və alətlər müzakirə olunub.
- **50-dən çox iştirakçı** üçün Şotlandiyanın Ətraf Mühitin Mühafizə Agentliyi ilə təşkil olunan **informasiya sistemləri** üzrə potensialın artırılması seminarında Avropanın səlahiyyətəndirmə və təftiş orqanları tərəfindən istifadə olunan bir sıra informasiya sistemləri nümayiş olunub. Seminar mövcud sadə texnoloji həllər, daha çox təkmilləşmiş sistemlər və bu cür sistemlərin yaradılmasında mümkün əngəlləri əhatə edib.
- Şərq Tərəfdaşlığı və İƏİT ölkələrindən 55 iştirakçı ilə kiçik **birgə ekoloji təftişlər üzrə ikinci potensialın artırılması seminarına** praktik məşğələ daxil edilib və məşğələ zamanı iştirakçılar tullantıların daşınması üzrə birgə təftiş planı tərtib etmək üçün kollektiv müzakirə aparıblar.
- Şərq Tərəfdaşlığı siyasətçiləri təlimlər və tədbirlər vasitəsilə **beynəlxalq uyğunluq şəbəkəsindən** bilik

əldə ediblər. Bunlar Aİ-nin Ətraf Mühit Qanunvericiliyinin İcrası və Tətbiqinin Təmin Edilməsi Şəbəkəsi (IMPEL) və Ətraf Mühit üzrə Hakimlər Forumu (EUFJE) tərəfindən təşkil olunub. Bunlara “Ekoloji zərərin qiymətləndirilməsi meyarları”, “Tullantı cinayətkarlığı ilə bağlı məhkəmə ekspertizası və dəyən zərərlərin təhlilinə xüsusi diqqət yetirməklə tullantı qanunvericiliyinin tətbiqinin təmin edilməsinin planlaşdırılması və təftişlər üzrə praktik perspektivlər” və “Hava emissiyaları seminarı üzrə müstəqil monitorinq və hesabatlılığın doğrulanması strategiyaları” daxildir.

- Dövlət rəsmiləri üçün **dövlət xərclərinin “yaşıllaşdırılması”** mövzusunda keçirilən dörd vebinar Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrində “yaşıl” dövlət investisiya proqramlarının layihələndirilməsi və icrasını dəstəkləyib. Vebinarlar zamanı Aİ ölkələrinin bənzər xərc proqramlarının idarə olunması üzrə təcrübə paylaşılib. Bunlara Çex Respublikası və Polşada ekoloji vəsaitlərdən, Avstriya, İsveçrə və Niderlandda alternativ mexanizmlərdən istifadə daxildir. Danimarka, İtaliya və beynəlxalq bioenerji sektorunun ekspertləri bioloji parçalanmaya məruz qalan qalıqlardan enerji məqsədləri üçün istifadənin yollarını təqdim edib. Avstriya, Rumıniya və Slovakiyadan gələn mütəxəssislər öz ölkələrinin kənd ərazilərində su təchizatının artırılması və çirkab sularının emalı üzrə qabaqcıl təcrübələrini təqdim ediblər.

- **“Aİ-nin Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrində qalıq yanacaq subsidiyaları haqqında”** hesabat ingilis və rus dillərində nəşr olunub. Bu təhlillərdən əldə edilən məlumatlar qalıq yanacaq istehsalı və istehlakına dövlət dəstəyi üzrə İƏİT-in məlumat bazasında mövcuddur. Hesabata 2020-ci ildə Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrində həyata keçirilmiş qalıq yanacaq dəstəyi tədbirləri haqqında məlumatlar toplusunun növbəti buraxılışı əlavə olunub.
- 2020-ci ildə verilən subsidiyalara xüsusi diqqət yetirməklə 2016-2020-ci illəri əhatə edən **“Şərqi Tərəfdaşlığı regionunda qalıq yanacaq subsidiyaları üzrə əsas siyasi məqamlar»** dərc olunub.
- İƏİT-in «Yaşıl fəaliyyət» İşçi Qrupunun 2021-ci ildə baş tutan illik görüşü, o cümlədən Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiyada keçirilən Dayanıqlı Maliyyə Forumu zamanı **“yaşıl istiqrazlar”** üzrə xüsusi sessiyalar təşkil olunub. Keçirilən tədbirlərdə «yaşıl» istiqrazların buraxılması və istifadəsinə dair təcrübə paylaşılmış, bu bazara yeni gələnlərə praktik təkliflər verilmişdir. Onlar həmçinin regionda uzunmüddətli «yaşıl» infrastruktur investisiyalarının maliyyələşdirilməsində **borc kapitalı bazarlarının** potensial rolunu müzakirə ediblər.
- “Aİ Ətraf Mühit Naminə” 2022-ci ildə Yer Kürəsi gününə həsr olunmuş “Planetimize investisiya qoyun” adlı **məlumatlandırma kampaniyasında** iştirak edib. Proqram “Sənaye sektorunun “yaşıllaşdırılması” və “Qalıq yanacaq subsidiyalarının izlənilməsi “yaşıl” enerjiyə keçid üçün daha çox resursu təmin etməyə necə kömək edə bilər» adlı məqalələrlə töhfə verib.
- Üçüncü illik Regional Yığıncaq Şərqi Tərəfdaşlığı iqtisadiyyatlarının «yaşıllaşdırılması» istiqamətində «Aİ Ətraf Mühit Naminə» tərəfindən görülən işləri qiymətləndirib. Yığıncaqda **110 nəfər**, o cümlədən Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrindən dövlət katibi və nazir müavini səviyyəsində yüksək səviyyəli nümayəndələr iştirak edib.
- Çirkənmənin sıfır səviyyəsinə endirilməsi, tullantıların idarə olunması, «yaşıl» iqtisadiyyat və Aİ-nin «Yaşıl» Saziş təbliğatı kimi müxtəlif mövzularda təşkil olunan beş milli və böyükmiqyaslı məlumatlandırma kampaniyası ilə regionda **250.000-dən çox insan** əhatə olunub.
- “Aİ Ətraf Mühit Naminə” veb sahifəsi **360.000**, sosial media isə **500.000** nəfər üçün əlçatan olub.
- “EU4Environment” xəbər bülletenləri **600-dən çox** istifadəçiyə göndərilib.

2022-ci ildə “Aİ Ətraf Mühit Naminə” ailəsinə yeni proqram daxil edilib

Su resurslarının idarə olunması və ekoloji məlumatlar

2022-ci ilin əvvəllərində Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində istifadəyə verilən “Su resurslarının idarə olunması və ekoloji məlumatlar” (Aİ Ətraf Mühit Naminə: [Su və Məlumatlar](#)) adlı yeni proqram “Aİ Ətraf Mühit Naminə” proqramını gücləndirib.

Yeni proqram əsas diqqəti aşağıdakı sahələrə cəmləməklə su resurslarının dayanıqlı idarəçiliyinin gücləndirilməsinə töhfə verəcəkdir: su hövzəsinin idarə olunmasının planlaşdırılmasının gücləndirilməsi, su bölgüsü, maraqlı tərəflərin cəlb olunması prosesinin gücləndirilməsi, suyun monitorinqinə, o cümlədən COVID-19 üçün yeni yanaşmaların təşviqi, su və sağlamlıq gündəliyinin genişləndirilməsi, transsərhəd əməkdaşlıq, su strategiyaları və siyasətlərinin iqtisadi sağlamlığının artırılması, prioritet müdaxilələrin maliyyələşdirilməsinə dəstək. Hər bir Şərq Tərəfdaşlığı ölkəsində çoxsaylı maraqlı tərəflər arasında milli siyasi dialoqlar vasitəsilə əsas diqqət milli səviyyədə görülən işlərə cəmlənəcəkdir.

Yeni proqram həmçinin tullantılar, torpaqdan istifadə, kənd təsərrüfatı, hava və suyun keyfiyyəti üzrə ekoloji maarifləndirmə işinin gücləndirilməsini dəstəkləyəcək, hakimiyyət nümayəndələrinin və vətəndaşların bu məlumatlara çıxışını asanlaşdıracaqdır.

Müəyyən edilmiş tədbirlər “Vahid Ekoloji İnformasiya Sisteminin 2-ci mərhələsi” və “Aİ-nin Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri üçün su təşəbbüsü plus” proqramlarına əsaslanır və onların davamlılığını təmin edir. Bu iki proqram ekoloji monitorinq və məlumat təhlili sistemlərinin modernləşdirilməsi, faktlar əsasında siyasətin həyata keçirilməsinin təşviqi, eləcə də tərəfdaş ölkələrin Aİ və beynəlxalq qanunlara, xüsusilə Su Çərçivəsi haqqında Direktivə uyğunluğunun gücləndirilməsində mühüm rol oynayır.

“Aİ Ətraf Mühit Naminə”: Su və Məlumatlar” proqramının icraçı tərəfdaşları Avstriya İnkişaf Agentliyi (ADA), Avstriya Ətraf Mühit Agentliyi (UBA), Beynəlxalq Su İdarəsi (OIEau) (Fransa), İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (İƏİT) və BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasıdır (UNECE).

“EU4Environment: Su və Məlumatlar” proqramına qısa baxış

Məqsəd: Aİ-nin “Yaşıl” Sazişinə və DİM-lərə uyğun olaraq insanların rifahının artırılması və “yaşıl” transformasiyanın təmin edilməsi

İki sütun:

- Su resursları: şirin su ehtiyatlarından daha dayanıqlı istifadənin dəstəklənməsi
- Ekoloji məlumatlar: sağlam ekoloji statistikadan istifadənin genişləndirilməsi və gücləndirilməsi

Ölkələr: Ermənistan, Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova Respublikası, Ukrayna

Müddət: 2021-24

Büdcə: 12,75 milyon avro (Aİ-nin töhfəsi: 12 milyon avro)

İcraçı tərəfdaşlar: ADA, UBA, OIEau, İƏİT, UNECE

Regional açılış tədbiri: 9 fevral 2022-ci il

Haqqında

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

Avropa İttifaqı
tərəfindən maliyyələşdirilir

- **Büdcə:** təxminən 20 milyon avro
(Aİ-nin 19,5 milyon avro yardımı ilə)
- **Müddət:** 2019-2024
- **İcraçı qurumlar:** İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (İƏİT), Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Avropa İqtisadi Komissiyası (UNECE), BMT-nin Ətraf Mühit Proqramı (UNEP), BMT-nin Sənayenin İnkişafı Təşkilatı (UNIDO) və Dünya Bankı
- **Ümumi rəhbərlik:** Avropa Komissiyası
- **Əsas milli tərəfdaşlar:** Ekologiya və İqtisadiyyat nazirlikləri

Bizi izləyin:

www.eu4environment.org/

www.facebook.com/EU4Environment-100539842031096

www.youtube.com/channel/UCi1GrwqTT-WJ30ztZMPq3xw

www.flickr.com/photos/182351066@N07

<http://eepurl.com/gUNbg1>

Bizimlə əlaqə saxlayın:

eu4environment@oecd.org

İmtina: Bu ölkə profili Avropa İttifaqının maddi yardımı ilə hazırlanıb. Sənəddə irəli sürülən fikirlər qəti olaraq Avropa İttifaqının, onun üzvlərinin və ya Şərqi Tərəfdaşlıq ölkələrinin hökumətlərinin rəsmi rəyini əks etdirmir. Bu sənəd və sənədə əlavə edilmiş hər hansı məzmun hər hansı ərazinin statusuna və ya suverenliyinə və beynəlxalq sərhədlərin ayrılmasına, habelə hər hansı ərazinin və ya şəhərin adına xələl gətirmir.

Mənbə: İƏİT-in statistikasına Bu profil "Aİ Ətraf Mühit Naminə": "yaşıl" iqtisadiyyat və "EU4Environment": Su və məlumatlar" proqramlarının icraçı tərəfdaşlarının dəyərli töhfələri ilə hazırlanıb. Məlumatların toplanması və doğrulanmasında göstərdiyi dəyərli yardıma görə Kamran Rzayevə ("EU4Environment" üzrə milli əlaqələndirici) xüsusi minnətdarlığımızı bildiririk. Profil Mark Foss tərəfindən redaktə edilmişdir.

Bütün təsvirlər © Shutterstock.com veb sahifəsinə məxsusdur

Action implemented by:

